

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie

Zprávy z poboček

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Vol. 12 (1967), No. 4, 256--261

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/138759>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1967

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

Seminář měl 51 účastníků, a to z SVVŠ (16), SPŠ (8), SZŠ (1), SZTŠ (2), UŠ a OU (15), vysokých škol (7), VÚOŠ a KPÚ (2). Z účastníků bylo 44 přespolních a jen 7 z Brna. Většinu tvořili účastníci mladší než 40 let; méně než 30% z účastníků neměla fyziku jako aprobační předmět pro SVVŠ. Seminář měl úspěšný průběh.

Rostislav Košťál

Zprávy z poboček

Brno

Ve druhém pololetí 1966 uspořádala brněnská pobočka celkem 183 akcí.

Dne 19. 4. se konala výroční členská schůze, na které byla na programu mimo zprávy o činnosti a volby nového výboru též zpráva o zkušenostech s experimentální matematickou školou. Do nového výboru byli zvoleni tito soudruzi: *J. Klapka* (předseda), *A. Vašíček* (místopředseda), *Z. Hustý* (jednatel), *P. Benda* (matematická olympiáda), *R. Košťál* (fyzikální olympiáda), *O. Borůvka* (za matematiku), *J. Beránek* (za fyziku), *J. Maláč* (péče o postgraduální školení a modernizaci matematiky), *J. Chrastina* (knihovnik), *L. Konečný* (evidence členů a styk se závodními skupinami), *M. Novotný* a *J. Kessner* (náhradníci). Na schůzi bylo též definitivně rozhodnuto, že brněnská pobočka předá svou knihovnu katedrám matematiky a fyziky elektrotechnické fakulty VUT v Brně, které zajistí finanční úhradu za práce spojené s odpisem.

Ve dnech 31. 1.—3. 2. uspořádala komise pro metodiku fyziky při brněnské pobočce spolu s Krajským pedagogickým ústavem v Brně šestý seminář pro učitele fyziky škol 2. cyklu. V semináři byla probírána tematika začatá v loňském roce v 5. semináři, tj. mechanika, a přednášeli tito soudruzi: *F. Polanský* (mechanika těles proměnné hmoty a základy vnější balistiky raket — 8 hod.), *B. Růžička* (základy teorie a konstrukce reaktivních motorů — 6 hod.), *B. Onderlíčka* (pohyby umělých družic a kosmických raket a hlavní výsledky jejich výzkumu — 4 hod.). Dále byly uspořádány dvě exkurze: první do Vyššího vojenského učiliště O. J. ve Vyškově (prohlídka fyzikálních laboratoří, učeben s vyučovacími stroji a laboratorních úloh), druhá do Janáčkova divadla. Semináře se zúčastnilo 70 učitelů z Jihomoravského, jeden z Jihočeského, jeden z Vyšehodického, dva ze Západočeského kraje a jeden učitel z Prahy.

Brněnská pobočka spolu s krajskými výbory matematické a fyzikální olympiády Jihomoravského kraje uspořádala ve dnech 20. 6. až 1. 7. soustředění pro úspěšné řešitele kategorií B a C obou olympiád v Jihlavě-Heleníně. Zúčastnilo se ho celkem 80 studentů, z toho 69 hochů a 11 dívek. Účastníci byli rozděleni do 4 skupin, v každé skupině bylo denně 6 hodin výuky (3 hod. matematiky a 3 hod. fyziky). Přednášeli tito soudruzi: *J. Svoboda* (geometrická místa v rovině — 6 hod., komplexní čísla — 9 hod., geometrická místa v prostoru — 6 hod.), *Skála* (funkce a její grafy — 9 hod.), *P. Bajáková* (nerovnosti s absolutními hodnotami, soustavy nerovností 3 hod.), *O. Skopal* (dělitelnost čísel — 9 hod.), *J. Žáček* (goniometrické rovnice a nerovnosti — 12 hod., kruhová inverze — 12 hod.), *V. Chalupa* (kinematika a dynamika hmotného bodu — 18 hod.), *V. Kryštof* (gravitační pole Země — 5 hod., statika tuhého tělesa — 7 hod., vybrané partie z hydromechaniky — 3 hod.), *B. Vybíral* (silové pole — 18 hod.), *A. Kleveta* (princip zachování energie — 15 hod.). Soustředění bylo zakončeno shromážděním účastníků, kterého se zúčastnili *R. Košťál* (předseda celostátního výboru FO), *P. Benda* (předseda krajského výboru MO) a s. *Tauwinkl* (krajský inspektor) a na kterém bylo provedeno celkové zhodnocení.

Brněnská pobočka spolu s Krajským pedagogickým ústavem uspořádala letní školu pro učitele SVVŠ ve dnech 26. a 27. 8. v Brně. Na programu bylo téma „Matematická logika“ a přednášejícím byl *A. Procházka* z Brna.

V rámci matematických vědeckých seminářů přednášeli: *A. Švec* (Cartanova specializace reperů), *Z. Nádeník* (geometrie ve velkém obálek), *J. Chrastina* (explicitní řešení soustav oby-

čejných dif. rovnic), *V. Havel* (polojednoduché Lieovy algebry), *O. Kowalski* (4 přednášky o algebraické topologii), *J. Zapletal* (o jedné vlastnosti pologrup), *L. Marková* (afinní reperáž plochy), *M. Novotný* (2 přednášky o jistých topologiích na součinech uspořádaných množin), *L. Fuchsová* (2 přednášky o zobecnění ideální topologie v řetězích), *L. Skula* (4 přednášky o systému množin), *V. Havel* (Laptěvova metoda prolongace a podchycení), *B. Šmarda* (2 přednášky o topologických grupách), *F. Neumann* (3 přednášky o určení všech lineárních dif. rovnic, jejichž řešení mají nulové body ve stejných vzdálenostech), *M. Fiedler* (o jedné metodě odhadu vlastních čísel matic), *L. Seichter* (dvojice T kongruencí přímek v P_3), *J. Vala* (o komplexu asociovaném dvojicí čar na přímkové ploše), *M. Fiedler* (metody oddělování vlastních čísel matic), *F. Neumann* (rozložení kořenů a ohraničenost řešení lineární dif. rovnice 2. řádu), *L. Skula* (m — ideální topologie na částečně uspořádané množině), *Š. Mikoláš* (2 přednášky o jistých problémech z kardinální aritmetiky), *J. Barot* (3 přednášky o binormovaných algebrách), *M. Švec* (2 přednášky o použití věty o pevném bodě při asymptotickém vyšetřování řešení dif. rovnic), *Z. Vorel* (zobecněné obyčejné diferenciální rovnice a funkcionální rovnice se zpožděním), *V. Novák* (parciální algebry a jejich homomorfismy), *O. Kowalski* (Cartanova metoda specialisace reperu a orbity jistých Grassmannových variet), *I. Kolář* (o mezinárodním matematickém kongresu v Moskvě), *M. Novotný* (2 přednášky o algebraické topologii), *O. Borůvka* (4 přednášky o teorii obecných disperzí dif. lineárních rovnic 2. řádu), *L. Kosmák* (lineární pozitivní operátory v teorii aproximace), *F. Šik* (2 přednášky o kompaktně generovaných l -grupách), *O. Kowalski* (2 přednášky o Lieových grupách), *M. Novotný* (4 přednášky o algebraických strukturách), *J. Karásek* (2 přednášky o lineárním komplexu konvexní množiny), *A. Švec* (podvariety homogenního prostoru), *B. Cenkí* (anulování jistých kohomologií pro eliptické operátory), *J. Beneš* (projektivní deformace kongruencí vnořených do P_3).

V rámci rozhovorů o nových pracích brněnských fyziků přednášeli: *F. Lukeš* (optické vlastnosti anizotropních polovodičů), *J. Hlávka* (vliv povrchové bariéry na PME jev na germaniu), *L. Karmazín* (souvislost zlomu koncentrační závislosti mřížkového parametru tuhého roztoku Ni-Cr s K-stavem), *T. Zemčík* (měření vnitřních polí ve slitinách pomocí Mössbauerova jevu).

K padesátému výročí vzniku obecné teorie relativity uspořádala pobočka spolu se Socialistickou akademií cyklus 4 přednášek: Úvod do obecné teorie relativity (*J. Horský*), Gravitační vlny (*P. Burcev*), Unitární teorie (*K. Kuchař*), Relativistická kosmologie (*J. Pachner* z Prahy).

V brněnské pobočce přednášelo 10 zahraničních matematiků a fyziků: *J. W. S. Cassels* (On Representations as Sums of Squares), *R. Theodorescu* (Multivariate quality control), *M. Mikoláš* (Über den Riesz-Fischerschen Satz und die Vollständigkeit der Funktionenräume L_p), *A. G. Guy* (Diffusion in Metals and Alloys), *D. V. Ionescu* (Let restes dans les formules de quadrature de Gauss et de Turán), *V. Vasilev* (Nomografičeskije rešenija uravnenij), *S. Turski* (O pevnej metodzie obliczania funkcji Bessela), *J. L. Katz* (X-ray Studies on Lattice Dynamics), *E. Marczewski* (Niezależność w algebrach ogólnych i jej niektóre własności), *I. J. Dęchtar* (Některé fyzikální vlastnosti substitučních tuhých roztoků).

V seminářích pro učitele matematiky a fyziky přednášeli *J. Weigel* (úvod do teorie množin), *J. Vyšín* (o rekonstrukci školské matematiky zejména na školách 1. cyklu), *J. Kabele* (k modernizaci vyučování matematice), *B. Vlach* (nové směry ve fyzice), *V. Kapička* (radioaktivní záření), *J. Vaverka* (pokusy s rozkladným transformátorem).

Brněnská pobočka spolu s komisí pro metodiku fyziky v Brně uspořádala ve dnech 11. a 25. 10. cyklus dvou seminářů o zkušenostech s přijímacími zkouškami z fyziky na UJEP, VUT a VAAZ, na kterých promluvil ss. *J. Konrád* (za přírodovědeckou fakultu), *J. Staněk* (za lékařskou fakultu), *V. Suchánek* (za pedagogickou fakultu), *J. Beránek* (za VAAZ) a *J. Schwarz* (za VUT).

Pro účastníky matematické olympiády bylo v tomto období uspořádáno 31 přednášek, pro fyzikální olympiádu 47 přednášek.

Zdeněk Hustý

Novou dislokací vysokých škol přišla liberecká pobočka o mnoho účastníků přednášek jak z řad učitelů pedagogického institutu, tak i jeho posluchačů, kteří studovali aprobaci s matematikou. Bylo nutné přeorientovat přednáškovou tematiku, která byla dosud zaměřena spíše metodicky. Výbor pobočky plánoval tedy více takových přednášek, které by našly posluchače v řadách pracovníků VŠST.

Za uplynulý rok 1966 bylo uspořádáno celkem 35 přednášek, z toho odborné přednášky o původních výsledcích vlastních vědeckých pracích a výzkumech byly čtyři: 3. 2. přednášel *František Dušek* o vlastní metodické práci, která je připravena v tisku, o významu a metodice počítání z paměti, 24. 3. přednášel *Jiří Bečář* o realistické teorii automatů, 25. 3. proslovil přednášku *Jiří Hořejš* o rozhodování a generování v reálném čase. Obě přednášky byly prosloveny na semináři, o němž již PMFA přinesly zprávu na jiném místě. 24. 10. přednášel *František Zítek* o matematickém vyjádření hospodářských problémů.

Pobočka využila také příležitosti návštěv vědeckých pracovníků ze zahraničí a její členové vyslechli přednášku akademika dr. *Hanse Reicharta*, profesora Humboldtovy university v Berlíně, na téma Lokalglobalprinzipien in der Mathematik, kterou proslovil 21. 5. V květnu navštívila katedru fyziky VŠST *I. Teichmannová*, vědecká aspirantka Ústavu experimentální fyziky university Martina Luthera v Halle nad Sálou (NDR) a v přednášce pojednala o vzniku polarizace krystalů pod vlivem akcelerace a o elektrostrikčních rezonátorech. 17. 10. přednášel o feroelektrikách pro členy pobočky *Francis Gilletta* (Francie), který pojednal zejména o vlivu elektrického pole na elastické vlastnosti a o zviditelňování domén.

Referativní vědecké přednášky byly tři, a to: 21. 1. *S. Winkelbauer* přednášel o přenosu informací, 24. 3. *Karel Čulík* přednášel o problémech syntézy a minimalizace, 23. 6. *Stanislav Tomášek* o zkušenostech ze studijního pobytu v SSSR.

Další referativní vědecké přednášky měly popularizační ráz a pobočka je uspořádala pro širší veřejnost a studenty libereckých škol: s. *Hammerschmied* přednášel o polovodičích a integrovaných obvodech (19. 1. a 22. 6.), *Karel Dadourek* o tandelu a o feroelektrikách (1. 6. a 15. 6.), *Vladimír Bruthans* o lineární algebře (24. 3.), *Milan Krebs* o geometrické optice (15. 11.), *Bohuslava Oemanová* o kruhové inverzi a jejím využití (29. 11. a 13. 12.).

Referativní didaktické přednášky byly organizovány převážně ve spolupráci s okresními pedagogickými sbory v Liberci a v Jablonci n. N. 18. 1. přednášel *František Dušek* o diferenciaci ve vyučování matematice na ZDŠ, 31. 1. *Josef Šimek* o koncepci učebnice algebry pro ZDŠ, 1. 2. *František Dušek* pojednal o metodice vyučování matematice ve studijních devátých třídách ZDŠ; 3. 2. *Vladimír Křeček* o logaritmech a logaritmickém pravítku (pro učitele odborných učilišť a průmyslových škol), 12. 2. *Josef Kaše* o metodice obtížnějších úloh MO (pro učitele, kteří vedou kroužky MO na školách II. cyklu), 18. 2. *Karel Hnyk* o zájmové činnosti v matematice na školách II. cyklu, 23. 2. a 1. 3. *Miloš Thoř* o diferencovaném vyučování a o modernizaci vyučování matematiky (pro učitele v České Lípě; 7. 3. *Jan Vyšín* o modernizaci výuky školské matematiky u nás i v cizině, 17. 3. *Václav Rádl* o problémech vyučování rýsování na ZDŠ, 25. 3. *Josef Metelka* o matematice v diferencovaných třídách, 31. 3. *Karel Hruša* o modernizaci vyučování matematiky v 1.–5. ročníku ZDŠ (pro učitele libereckého a jabloneckého okresu), 2. 4. *František Fiala* o rozvoji fyzikálního myšlení (v České Lípě), 18. 4. *Josef Hohner* o osciloskopických demonstracích, 31. 10. *Karel Hnyk* o aktivizaci matematických kroužků na SVVŠ, 21. 11. *Alois Urban* o přínosu české geometrické školy a o vyučování deskriptivní geometrii na středních a vysokých školách.

K dobrým tradicím vzdělávací činnosti liberecké pobočky patří i péče o matematickou a fyzikální olympiádu; bylo uspořádáno celkem 25 besed pro řešitele matematické a fyzikální olympiády, ve střediscích v Liberci, v Jablonci a v České Lípě, z toho 20 pro MO a 5 pro FO. Kromě toho uspořádala pobočka spolu s krajským výborem MO prázdninové soustředění pro řešitele MO ze Severočeského kraje v Horním Hanychově u Liberce. Zúčastnilo se ho 20 studentů středních škol téže kategorie, kteří v závěrečném hodnocení ocenili, že jim kurs ukázal řadu možností

zajímavých aplikací matematiky a na středoškolském základě rozšířil jejich pohled na matematiku. Hlavní náplní letního soustředění byly vybrané partie matematiky, jejichž aplikace činily studentům při řešení soutěžních úloh potíže. V besedách se kromě toho studenti seznámili s některými zajímavými partiemi klasické i moderní matematiky (kruhová inverze, teorie grafů, matematická logika a algoritmy) i s aplikacemi matematiky ve fyzice (zákon o měrové službě, fyzika pevné fáze v technické praxi apod.). V letním soustředění přednášeli docenti a asistenti z Vysoké školy strojní a textilní v Liberci a z Pedagogické fakulty z Ústí n. L.

Pobočka se také zúčastnila pořádání semináře z teorie automatů spolu s katedrou matematiky VŠST, v době od 23. do 25. 3. Zprávu o něm již PMFA přinesly. O prázdninách (4.—9. 7.) byly uspořádány letní školy, a to letní škola pro učitele matematiky 1.—5. ročníku ZDŠ, kterou absolvovalo 19 účastníků a jejímž ústředním tématem byly přednášky seznamující učitele s moderními proudy a s metodami vyučování počtům (*Karel Hruša*) a s psychologickými aspekty při vyučování matematice (*Emil Melich*). Kromě těchto ústředních témat vyslechli účastníci přednášky o matematické logice, o principech matematických strojů, o fyzikálních úlohách, o rozvoji prostorové představivosti aj. Letní škola pro učitele matematiky 6.—9. roč. ZDŠ, kterou absolvovalo 24 účastníků, měla jako hlavní témata modernizační náplně osnov matematiky, jak se vyučuje na pokusných školách; účastníci měli možnost sledovat odborné přednášky současně se skripty, která slouží na těchto školách při vyučování matematice. Letní škola pro učitele matematiky škol II. cyklu měla formu postgraduálního studia a byla zaměřena k moderním partiím užití matematiky. Osou přednášek byly algoritmy (*J. Bečvář*), výroková logika (*J. Šedý*) a automaty (*Vl. Nekvindá*). Účastníkům této letní školy, jichž bylo 25, se výrazně zamlouvala monotematicnost přednášek; pro mnohé účastníky to bylo první seznámení s těmito partiemi matematiky.

František Šimek

Pardubice

V roce 1966 se činnost pobočky zaměřila především na učitele matematiky na SVVŠ a průmyslových školách. Ve dnech 1.—3. února byla provedena instruktáž o vektorovém pojetí analytické geometrie v rovině se zřetelem na učebnici analytické geometrie pro 12. tř. SVVŠ. Byly zdůrazněny hlavní zásady, na nichž je vybudován vektorový výklad analytické geometrie. S účastníky kursu byla provedena většina příkladů z předepsané učebnice, a to jak ve vektorovém, tak i skalárním vyjádření. Kursu, který vedl s. *Zieris*, se zúčastnilo celkem 23 učitelů. Závěr kursu byl rozšířen o učitele fyziky. Byly též promítnuty filmy o elektromagnetickém vlnění. Slovní doprovod k promítaným filmům podal s. *Weiner*, metodický pracovník KPÚ v Hradci Králové.

Pro učitele matematiky na ZDŠ byly dne 6. 4. provedeny dvě přednášky s. *Duška*: Problémy diferencovaného vyučování v matematice a Využití matematiky ve školním vyučování. Organizaci přednášek převzal OPS v Ústí nad Orlicí a účastnilo se jich 54 učitelů. Obě přednášky byly svým obsahem velmi zajímavé a daly podnět k bohaté diskusi o problémech uvedených v obou přednáškách.

Dne 25. 5. byla uspořádána pro učitele DG přednáška s. *Haranta*: Deskriptivní geometrie na SVVŠ. Přednáška se konala v Pardubicích za účasti 39 učitelů. Diskuse ukázala, že přednáška byla pro učitele DG velmi nutná.

Ve dnech 1.—6. července se konala v Jevíčku letní škola pro učitele matematiky na SVVŠ ve Východočeském kraji s tímto programem: Množiny — základní pojmy — s. *Zieris*; Zobrazení v množině — s. *Kuřina*; Pravděpodobnost a statistika — s. *Josifko*; Modernizace školní matematiky na školách 2. cyklu — s. *Šedivý*; Pokyny k vyučování matematiky pro šk. r. 1966/67 — s. *Krkavec*, ústřední škol. insp. MŠK; Analytická geometrie v prostoru vektorově — s. *Zieris*. Kursu se zúčastnilo 30 učitelů. Po každé přednášce následovala diskuse. Všechny přednášky byly velmi dobře připraveny a účastníci mnohými dotazy si vynutili, aby to nebyly jen informativní

přednášky, ale přednášky jdoucí do hloubky. Celkové hodnocení školení bylo příznivé a byl vysloven požadavek, aby podobné kursy se konaly každý druhý rok s jednotnou tematikou. Mezi připomínkami byl požadavek, aby ke každé přednášce byly účastníkům předem vydány dosti podrobné teze; přednášky by se pak daly sledovat pozorněji a přednášející by se mohl v některých případech odvolat na teze a více se věnovat důležitějším nebo obtížnějším částem tématu.

Pro úspěšně řešitele MO a FO bylo uspořádáno školení ve dnech 7.—16. července, a to také v Jevíčku. Byl to již v pořadí čtvrtý kurs tohoto druhu. Kurs vedl s. *Laštovka* a s. *Hylenka*. Kurs byl doplněn řadou besed a třemi exkurzemi.

V první polovině roku byl uspořádán v Pardubicích a v blízkém okolí kurs MO pro žáky v 9. třídách ZDŠ. I když na školy byly poslány pozvánky s podotknutím, že jde o kurs pro žáky, kteří jsou nadáni v matematice a kteří jeví o matematiku zájem, přihlásil se značný počet žáků. Avšak již po prvních dvou přednáškách počet účastníků značně poklesl a ustálil se na 25 žácích. Obsahem kursu bylo prohloubení učiva matematiky v 9. třídách. Kurs vedl s. *Hylenka* a podle jeho vyjádření se s účastníky pracovalo dobře. Pohovor provedený na konci školního roku s učiteli těchto žáků nevyzněl jednoznačně. U některých se projevila vyšší aktivita a zvědavost, u jiných učitelé nepozorovali nějakou podstatnou změnu. Značná část účastníků tohoto kursu pokračuje ve studiu na SVVŠ v Pardubicích. Pochopením s. ředitele *Kováře* jsou všichni tito žáci v jedné třídě a podle vyjádření vyučujících se celá třída jeví mnohem aktivnější než ostatní třídy téhož ročníku. Pobočka pověřila s. *Hylenku*, aby tyto žáky sledoval během celého jejich studia na SVVŠ. Projeví-li vybraní žáci zájem, byl by pro ně uspořádán kurs, který by sloužil k prohloubení učební látky probírané na SVVŠ. Všichni žáci se přihlásili k řešení úloh MO.

Během roku bylo pro řešitele úloh MO uspořádáno celkem 24 dvouhodinových školení a pro účastníky FO celkem 27 dvouhodinových školení. Tato školení se konala mimo uvedené prázdninové soustředění. Význačných úspěchů v dalších kolech MO a FO se však nedosáhlo.

Všechny akce pobočky byly pořádány ve spolupráci s KPÚ v Hradci Králové. Je to bezpodmínečně nutné, neboť oblast pobočky je značně rozsáhlá a uvolnění učitelů pro akce pořádané jen pod hlavičkou pobočky by naráželo na velké potíže. Dosavadní spolupráce je prospěšná oběma organizacím.

Ve spolupráci se Socialistickou akademií v Pardubicích byl uspořádán kurs Opakování a doplnění středoškolské matematiky pro zájemce o studium na vysokých školách. Účastníky nebyli jen žáci SVVŠ a průmyslových škol, ale i ti, kteří studují při zaměstnání.

Knihovna pobočky je dosti dobře vybavena a obsahuje 553 svazků. Správce knihovny je s. *Hylenka*. Řada členů si vypůjčuje literaturu potřebnou pro své další vzdělávání.

V tomto roce postihla pobočku bolestná ztráta, neboť zemřel její dlouholetý místopředseda s. *L. Kapička*.

Josef Zieris

Praha

Dne 25. 2. 1966 se konala výroční schůze pobočky, již se zúčastnilo 60 členů a 40 hostů. V první části schůze přednášel člen korespondent ČSAV *Rudolf Pešek* na téma Let na měsíc. V druhé její části podali vedoucí funkcionáři zprávu o činnosti pobočky v roce 1965. Po jejím schválení byl zvolen nový výbor pobočky, jehož předsedou byl zvolen *F. Veselý* a jednatelem *R. Rychlý*.

Novou formou činnosti pobočky byly besedy matematiků a fyziků pořádané pravidelně každý měsíc v místnostech Klubu školství a kultury v Praze 1, Na příkopě 10. Účelem těchto besed je umožnit členům společenský styk v příjemném prostředí a seznámit je s aktuálními problémy a se zkušenostmi a zážitky našich členů při pobytu v zahraničí. První beseda byla již v prosinci 1965 a přednášel na ní *Z. Málek* o svém pobytu v Bagdadu a o iráckém školství. Na besedě, která se konala v lednu 1966, vyprávěl akademik *J. Novák* a *J. Vyšín* o svých dojmech z matematického kongresu v Jugoslávii. V dalším pořadí informoval přítomné člen korespondent ČSAV

A. Zátopek slovem a obrazem o rozsahu škod vzniklých zemětřesením, jímž byla r. 1963 postižena Skoplj. Zároveň vysvětlil zásady vědecky řízené práce pro obnovu Skoplje, již se sám se speciální komisí OSN zúčastnil. V únoru přednášel *J. Bartůněk* o svých zkušenostech z cesty do Mongolska, v březnu přednášel *V. Petržílka* o svém pobytu ve středisku jaderného výzkumu v Dubně a *G. Taus* o své prázdninové cestě, při níž navštívil televizní studia balkánských států. Na dubnové besedě informoval *V. Šimák* o své práci v mezinárodním ústavu jaderné fyziky ZERN ve Švýcarsku. V květnu byla zvláště dobře navštívena beseda o modernizaci výuky matematiky a fyziky. Po úvodním slovu *J. Vyšina* o matematice a *J. Vachka* o fyzice se rozvinula živá diskuse, která z otázek modernizace obsahu i metod vyučování přešla na celou širokou problematiku našeho školství.

Další beseda se konala až v říjnu a přednášeli na ní *J. Vyšín* a *V. Macháček* o Mezinárodní matematické olympiádě v Sofii. Na listopadové besedě vylíčili některé své zážitky z Mezinárodního matematického kongresu v Moskvě významní pracovníci ČSAV (*J. Novák, Vl. Kořínek, I. Babuška, J. Kurzweil*). Po jejich výkladu promítl *J. Šedivý* diapozitivy pořízené v Moskvě v době kongresu.

Průměrná návštěva těchto besed byla 50—60 členů nebo hostů.

Mimořádnou formu besedy měl společenský večer, pořádaný ve spolupráci s Klubem školství a kultury dne 1. 12. za účasti 120 učitelů a vědeckých pracovníků. Program společenského večera vyplnili svým vystoupením naši oblíbení umělci: *J. Bohdalová, A. Havlíčková, S. Zázvorková*, zasloužili umělci *J. Bejvl a F. Filipovský, Čejka, J. Kříž a J. Pehr*. Hudbu obstarala rytmická skupina *J. Urbana*.

Další důležitou akcí pobočky byla letní škola v Brandýse nad Labem. Byla uspořádána ve spolupráci se Středočeskou pobočkou JČMF a s oběma krajskými pedagogickými ústavy ve dnech 4. a 9. 7. V kursu pro učitele ZDŠ přednášeli: *F. Hradecký a J. Šedivý* o konstruktivních úlohách, *J. Simerský* o řešení slovních úloh, *J. Šedivý* o modernizaci výuky matematiky. V kursu pro učitele SVVŠ a škol odborných přednášeli *F. Fabián* o počtu pravděpodobností a *M. Josífko* o pravděpodobnosti a matematické statistice.

Pro účastníky letní školy byly uspořádány večerní besedy s *E. Kraemerem* o učitelském vzdělání u nás i v zahraničí, s *V. Jozfkem* o modernizaci výuky matematiky a s *K. Taušem* o televizních studiích balkánských států.

Pobočka uspořádala ve spolupráci s KPÚ v Praze cykly přednášek pro učitele:

1. Cyklus přednášek o meteorologii (17. 2. *J. Jílek*: Experimentální meteorologie; 17. 3. *O. Zikmunda*: Numerické prognózy počasí; 14. 4. *Z. Gregor*: Aerologické měření s exkurzí do meteorologické stanice na letišti v Ruzyni; 19. 5. *J. Jílek*: Úkoly a perspektivy meteorologie).

2. Cyklus přednášek z astronomie (20. 10. *J. Pavloušek*: Moderní způsoby měření času a jeho užití; 17. 11. *P. Anderle*: Kosmologické modely a současná fyzika; 15. 12. *F. Sekanina*: Fyzika komet a nové poznatky o korpukulárním záření).

3. Cyklus 8 přednášek o matematické logice zahájený v říjnu 1965 byl ukončen v květnu 1966; v říjnu 1966 byl zahájen nový cyklus 8 přednášek o matematické logice. V obou cyklech přednášel *F. Veselý*.

4. Cyklus přednášek: Matematika a fyzika v současném životě a jejich odraz v modernizaci školní výchovy (13. 10. *M. Král*: Matematizace vědy; 10. 11. *F. Veselý*: Některé metodologické otázky matematiky a fyziky; 8. 12. *F. Veselý a J. Kvasnica*: Matematikové a fyzikové, kteří viděli do budoucnosti).

Pobočka nezapomíná ani na péči o nadané žáky středních škol a pořádá za spolupráce s krajskými výběry olympiád přednášky a besedy pro řešitele úloh. Ve školním roce 1966/67 se konalo 6 přednášek pro účastníky FO a 3 přednášky pro účastníky MO. Průměrná účast byla 40—50 studentů. Pořádá též kurzy matematiky a fyziky a deskriptivní geometrie pro přípravu nadaných žáků středních škol ke studiu na vysokých školách. Právě se konají tři kurzy pro matematiku a po jednom pro fyziku a deskriptivní geometrii.

Rudolf Rychlý